

Артдокфест

Будинок в Ірпені, понівечений російським військом.

4–5 березня 2023 року в столиці Латвії відбувся Міжнародний фестиваль документального кіно Artdocfest/Riga. До складу журі програми «Балтійський фокус» увійшла українка Юлія Синькевич. На ньому показали шість фільмів про війну, розв'язану росією в Україні. Зокрема, фільм, знятий режисерським подружжям – українкою Мілою Тешаєвою та німцем Маркусом Ленцем, «Коли в Бучу прийшла весна» (2022, Німеччина, Україна). Після 35 днів жорстоких боїв російська армія відступила з Київської області. Збитки були величезні: будинки зруйновані, сотні мирних мешканців поховані в садах і братських могилах. У фільмі показано жителів у перші тижні повоєнного хаосу. Герої стрічки збирають тіла загиблих, допомагають ідентифікувати та ховати їх. Все показано стримано, без натуралізму. Проте стрічка проймає до кісток. Розпач і паніку можна відчутти при перегляді фільму. Але згодом, услід за пробудженням природи і першими весняними квітами, українці демонструють свою міць та незламність духу. Фільм залишає надію на світле майбутнє, її герої вірять у Перемогу. За словами Міли Тешаєвої, вони працювали по 14–15 годин у день, знімаючи без перерв. Мотивувало відчуття обов'язку і терміновості. Знімати закінчили в травні, а на початку липня фільм у 45-хвилинній версії вийшов на німецькому телебаченні. «Нам писали люди, що врешті побачили, що таке війна. Тому що люди вже не сприймають новин – тут актуальний глибший, вдумливіший погляд»¹.

3 березня демонструвалася 28-хвилинна короткометражка «Away/Геть». Її герої – 16-річні художники-біженці з України Андрій та Аліса. На вулицях Будапешта вони роблять простий, але багатозначний перформенс: малюють мапу України, по якій повзають кілька механічних солда-

Кадр з фільму «Життя на межі». Режисери Павло Пелешок, Юрко Іванишин. Україна, 2022.

тів з літерами Z на спині. Маленькі діти переставлять солдатиків так, аби вони повзли геть за українські кордони. Була показана диалогія литовського режисера Мантаса Кведаравічюса: «Маріуполіс» (2016) і «Маріуполіс-2» (2022). В першій – буття міста, розташованого неподалік кордону. Другу стрічку режисер знімав, коли у Маріуполі вже точилися важкі бої. При виїзді з міста його застрелили російські окупанти. Проте матеріал зберігся, сподвижники Кведаравічюса змонтували з нього фільм і показали на Каннському МКФ-2022.

Також можна було переглянути стрічки про двох українських знаменитостей: «Лариса Кадочникова. Війна» (2022) та «Вітер зі Сходу» (2022). Про першу говорить її назва. В другій зафіксовано поїздки Ади Роговцевої разом з акторською бригадою упродовж восьми років на фронт підтримувати українських захисників Вітчизни.

6 березня показали дві роботи на воєнну тему Аліси Коваленко, зокрема, «Ми не згаснемо» (2023). Фільм «Життя на межі» зняли українські ветерани Павло Пелешок та Юрко Іванишин. Він охоплює весь період російсько-української війни від 2014 року до нинішніх днів. Ідеться про становлення й розвиток українського спротиву від подій Революції Гідності до повномасштабної війни росії проти України. Автори опрацювали 640 годин архівних матеріалів. Зі спогадів та власного кіноархіву вони збирають мозаїку причин та наслідків російсько-української війни. Автори пішли добровольцями на фронт, побували в гарячих точках Донбасу. І весь цей час продовжували творити, аби показати світові правду про жажливу війну, яка стала можливою у XXI столітті. З 16 березня цей документальний фільм можна було подивитись у кінотеатрах України. Війна в Україні, відсіч російській агресії стали основною темою фестивалю Артдокфест.

За інформацією Укрінформу

¹ Десятерик Дмитрій. «Все было замечательно, пока не пришли русские». Мила Тешаева и Маркус Ленц сняли фильм о первых днях деокупированной Бучи. <https://www.currenttime.tv/a/when-spring-came-to-bucha/32218994.html>